Mizah

İSRAF
HÜKÜMET TASARRRUFA KARAR VERDİ:
Saka — Ha yavrularım, ağzunuzu kapatun, ben bunun ağzunu kapattum!
SU İSTİMAL
DEVLET HAZİNESİ
TEDKİK SEYAHA
ZIYAFETLER
BAHŞİŞLER
RAMİZ

GÜLLER - DIKENLER

ŞEKER MESELESİ

Oh! Gözümüz aydın. Şeker tevzii meselesinin düzenlenmesi hakkında ciddiyetle düşünülmeğe başlanmış.

Eh... Bundan sonra artık ağzımız tadlanacak demektir; bu işi böyle ciddiyetle düşünenler düzenlemeyi bir komisyona havale edecekler, komisyon tetkikatını yapacak, bir rapor hazırlıyacak; rapor, Ticaret ve İktisat Vekâletlerine gönderilecek.. Vekâletler de rapor hakkındaki görüşlerini hülâsa ederek ikinci bir rapor hazırlıyacaklar, birinci ile birlikte komisyona iade edecekler; komisyon Paris, Londra, Roma, Madrid, Lizbon, Nevyork Vasington şehirlerinin ticaret odalariyle temasta bulunmak üzere bu şehirlere sekiz kişiden mürekkep bir heyet gönderecek; heyet, avdetinde bir rapor hazırlayıp komisyona takdim edecek; komisyon bütün bu raporlardan bir hülâsa çıkardıktan sonra şeker tevziinin düzenlenmesine doğru ilk esaslı adım atılmış olacaktır.

Allah cümlesinin sayilerini meşkûr etsin... Âmin!

■

HEYECAN

Bir gazete demokratların mitinginden bahsederken:

«Heyecana kapılan Bayar, heyecanlı bir konuşma yaptı.» diyor. Demek şimdiye kadar siyaset adamları heyecana kapılmadan dahi heyecanlı konuşmalar yapabiliyorlarmış.

Bu hataya edebiyatta ne derler? Bilen varsa beri gelsin.

BALE MEKTEBİ

Eski Güzel Sanatlar Umum müdürü Halil Vedat Fıratlı tarafından kurulan Bale mektebini yeni Güzel Sanatlar Umum Müdürü teftiş etmiş ve mektebin Ankaraya naklini münasip görmüştür. Bu karara sebep olarak köhne Bizans musikisinin ve danslarının klâsik Avrupa musiki ve danslarına tesir eylediği ve talebenin, «Aman dilber yavaş bas, tahtalar oynamasın!» köçekçesini «Kuğunun ölümü» ne tercih eyledikleri ileri sürülmüştür.

■

SELLER VE SEYLÂPLAR

Sabık Bayındırlık, lâhik Ulaştırma Bakanına müjde! Çinde bir asırdanberi görülmedik seller olmuş...

Malûm a... Bizim hükûmetin elinde bir mukayese terazisi vardır: Yurt dışı memleketler..

Suiistimalden mi bahsediliyor? Başbakan: «Başka memleketlerde daha fazladır!» diyor. Açlık mı? Hemen cevap hazırdır: «Başka memleketlere biraz baksanıza...» Hattâ mısır koçanı ve armut ekmeği zamanında «Millet ne istiyor? Bir yesin de bin şükretsin!» diye bağıranlar da oldu.

İhmale kurban olan Çukurova seylâp felâketi, Amasya selleri karşısında da ayni çareye başvurulacak:

«Çine bakın Çine... Yüzbin kişi boğulmuş, iki yüz bin kişi evsiz kalmış! Bunun yanında bizim seller saçaktan damlıyan su gibi kalır!» denecek.

Orası da var ama... Bir de nüfus meselesi var.

■

VAGON-Lİ

Acele işiniz var. Ankaraya gideceksiniz. Yataklı Vagon idaresine uğrayıp yer istiyorsunuz. Alacağınız cevap: «Yer yoktur!» Plânda boş yerleri işaret ederseniz, onların Münakalât Vekâletinin emrine bırakılmış yerler olduğunu, diğer bir kısmının da gelmeleri ihtimali olan kimselere ait olduğu cevabı verilir.

Mesele gayet basittir. Demek oluyor ki bundan sonra Yataklı Vagon idaresine: «O gelmesi ihtimali olan adam benim!» demek size her zaman yer edinmek hakkını verecek.

Tıpkı meşhur koşu atı Ispanağın hikâyesi gibi:

Üç kopuk, at yarışlarında uzun müddet birinciliği muhafaza eden (Epinar) yani (ıspanak) isimli atın koşusunda bulunmak isterler. Fakat üçünde de duhuliye yok.

Biri kemali azametle kapıya doğru yürür. Kontrolöre:

— Ben, (Epinar) ın sahibiyim:

der geçer.

İkincisi de ayni tarzda ilerler:

— Ben, (Epinar) ın cokeyiyim...

der geçer.

Üçüncüsü de ilerler:

— Ben, der, (Epinar) ın kendisiyim.

O da geçer.

■

LÜKS VE İSRAFLA MÜCADELE

Gazetelerden biri bölge sanayi birliğinin lüks ve israfla mücadele için büyük himmet sarfeylediğini yazıyor. Gazetenin dediğine bakılırsa bu mücadele pek esaslı olacakmış. Bunun için Avrupanın bir çok noktalarında tatbik edilen usul kabul edilecekmiş.

Lüks ve israfa sebep de neymiş biliyor musunuz? Kadınlarımızın süse karşı gösterdikleri tehalük...

Allah Allah, neler de öğreniyoruz!

O halde madem ki maraz teşhis edildi. Hemen devasını düşünelim.

Şimdi hazır yaz... Kadınlar çorapları attılar... Bir kere o masraf kalktı.

Plâjlar açıldı. Kadınlar ancak kasıkla but kıvrımını, bir de göğüslerini örten bir karış kumaşla giyiniyorlar. Bu kıyafeti kışın da devam ettirelim. Sanayi Birliği bunu da israf telâkki ediyorsa hazır mevsimi iken Havva anamız gibi kabak yahut incir yaprağiyle giyinmek de mümkündür.

Bir müddet de bununla oyalanalım!

MİZAH

FEVKALÂDE SAYISI

Dördüncü cildimiz gelecek sayımızla tamamlanmış bulunacak.. MİZAH 5 inci cildine fevkalâde bir sayı ile başlamağı kararlaştırmıştır. 105 inci sayımızdaki sürprizleri sabırsızlıkla bekleyiniz.

Zevkinize uygun

DENTOSİL

Diş Kremini

Tecrübe ettiniz mi? Bol köpürür, zaikanızı okşar.

SALON

1 Temmuzda intişar edecek

DENİZ SAYISI

Kadın terzileri ve mütehassısların modaya dair düşünceleri ve bir çok sürprizlerle doludur.

Sayı : 103 — Cilt : 4 FİATI 25 KURUŞTUR 25 Haziran 1948

Mizah

SAHİBİ : RAMİZ GÖKÇE
ABONE :
Seneliği 1250 kuruş, altı aylığı yoktur.

Posta kutusu: 255
İdarehanesi: İstanbul, Babıâli Caddesi, Vilâyet Konağı yanı, No. 10
Telefon : 20715

• CUMA GÜNLERİ ÇIKAR HAFTALIK, TARAFSIZ MEMLEKET MECMUASI •

SUÇ

DEMOKRASİ ile idare edilen memleketlerde kabineler başaramadıkları vaziyetler karşısında kalınca kabine reisi:

— Biz işi kıvıramadık. Bizden daha ehliyetlisi buyursun.. Bize müsaade!

Der ve çekilirler; yerlerine başkaları gelir.

Ayni kabine reisinin yeni bir kabine teşkil ettiği olmaz mı? Olur. Fakat bu değişiklik, meselâ âza arasında herhangi bir mesele dolayısiyle anlaşmazlık gibi sebeplerden ileri gelir; umumî siyasette muvaffakiyetsizlik olunca o zaman kabinenin toptan değişmesi icabeder.

İcabeder diyoruz ama... Galiba bizde pek de icabetmiyor.

7 Eylûl kabinesinde bulunmuş, yahut siyasetine taraftar olmuş hükûmet adamları yeni kabinede eski hataların şiddetli muarızı bulunuyorlar. Sanki o icraati yapanlar hiç bunlar değil.

Bektaşinin hikâyesi gibi:

Bir ramazan günü bektaşi kafayı çekmiş... Direklerarasında bir dükkânın önünde otururken yakalamışlar, o zamanlar bu gibi işlerle meşgul olan, Şeyhülislâm kapısına götürmüşler. Mesele kulaktan kulağa aksederek Şeyhülislâma kadar gitmiş. «Getirin şu nâbekârı, bir göreyim!» demiş, bektaşiyı huzuruna çıkarmışlar. Babada taç bir tarafa kaymış, ağız eğri, göz şaşı, göğüs bağır açık...

Şeyhülislâm:

— Bu ne hal? demiş, mübarek ramazanda hem oruç tutmuyorsun; hem de rakı içiyorsun. Başına sardığın kocaman sarıktan da utanmıyor musun?

Bektaşi, hiç istifini bozmamış; şu cevabı vermiş :

— Kusurumu affediniz efendim... Bir daha sarmam.

MİZAHÇI

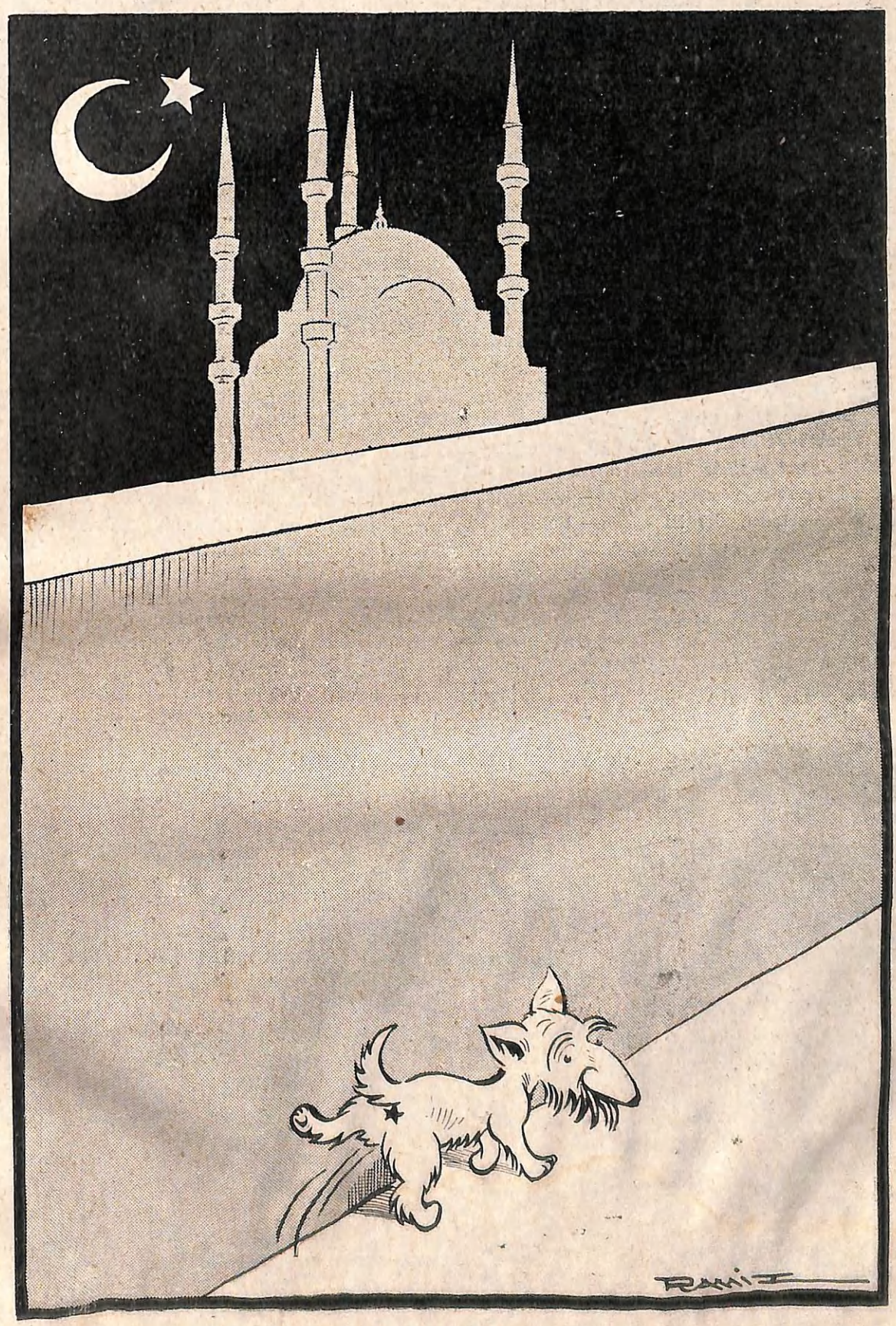

ECELİ GELEN KÖPEK ..... !

Her şey nisbîdir

Refi' Cevad ULUNAY

Kılık kıyafetin terbiyeye tesiri var mıdır? Vardır ya...

Kadınların bacak gösterme modası çıktı çıkalı her kadın, her kız nerede otururşa bacak bacak üstüne atıyor. Halbuki kendinden büyüğünün yanında bacak bacak üstüne atmanın ne demek olduğunu anlamak için hayatı bizim gençliğimize doğru geriletmeli.

Evvelâ terbiye, bilhassa şark terbiyesi örtünmektir. Bunun için biz daha maşa kadar çocukken kafamıza uzun kırmızı bir fes geçirir, sırtımıza yine uzun etekli bir redingot giyer, ayaklarımıza da kaloş potin denilen iki çeşitli kundura takardık.

Bacak kadar boyumuzla bu kıyafet bizi saray cücelerine döndürürdü; redingotun düğmeleri yukarıdan aşağıya ilikliydi; ayağımızdaki kaloşların birkaç gün sonra arkadaki demirleri gevşer, o zaman yürürken ökçeye doğru vurarak mevzun bir ses çıkarırdı.

Büyükler ancak böyle bir kıyafetle ziyaret edilirdi; bunun için de kaloşları aşağıda bırakır, o koca konakların hasır döşeli merdivenlerinden, dehlizlerinden, sofalarından geçer, misafir odasına girerdik. Ekseriya efendi, bey, yahut paşa orada bulunmazlardı; bunun da sebebi vardı. Ziyaret edilen zat orada bulunursa nezaketen misafire kıyam etmesi lâzımdı. Halbuki ev sahibi misafirin bulunduğu odaya gelirse, o zaman misafirin ayağa kalkması icap ederdi.

Boş salona girdiğimiz zaman dört tarafı yanyana kaplıyan üstleri örtülü koltuk ve kanapelere oturmaz, kapının yanında bir iskemleye ilişirdik. Efendi hazretleri gelince hemen yerimizden kalkar eteğine doğru varırdık. O kısa temennalarla:

— Estağfurullah, estağfurullah.

der, baş köşeye geçer otururdu. Ondan sonra bir de hal hatır sorma temennahı yapılırdı. Efendinin kısa bir selâmına mukabil ,biz üzerine saldıracakmışız gibi birden ayağa kalkıp yerle beraber temennahları faizi ile iade ederdik.

— Nasıl peder-i-âliniz afiyette midirler?

Bu suale gayet tumturaklı bir cevap verilirdi:

—Arz-ı-ta'zimat ederler. Gece gündüz sıhhat ve âfiyet-i-devletinize dua ile meşguldür.

Bazan ailece pek tanıdık olunursa valdemiz de sorulurdu.

— Valdeniz nasıldır?

— Valdem cariyeniz de duayı devletinizi vird-i-zeban eylemiştir.

Bu cevaplar verilirken teşekkür temennahları eksiltilmez; ayni zamanda önüne bakmak ve başını kaldırmamak gerektir; yoksa terbiye noksanlığına hamledilir. Ondan sonra artık sükût edilir. Konuşmak için lüzumsuz lâkırdı etmek ayıp sayılır. Bu sükût ne kadar sürer? Kimbilir! Bazan efendi hazretleri ölüm sükûtuna benziyen bu sessizlikten ürker gibi birden silkinir:

— Havalar biraz serinledi..

— Evet efendimiz.. Serinledi.

— Maamafih yine sıcakların tesiri hissolunuyor.

— Evet efendimiz... Hissolunuyor.

— Bir yağmur yapacağa benzer.

— Evet efendimiz... Benzer.

— Fakat rüzgâr bulutları dağıtıyor.

— Evet efendimiz... Dağıtıyor .

Ortalık ateşten yansa, yahut ayazdan donsa, her tarafı yağmur, sel bassa efendi hazretleri ne derse o tasdik edilir. Aksini söylemek terbiyesizliktir.

Evlerin iç terbiyeleri de böyleydi. Çocukla baba arasında ufak bir lâübalilik yoktu. Evin çocuğu kocaman delikanlı dahi olsa paraya olan ihtiyacını ancak anasının elçiliği sayesinde temin edebilirdi.

★ ★

Bunlar bir hamlede ortadan kalktı. Hepimiz zannediyoruz ki bu eski terbiyeyi biz kaldırdık. Yanlış fikir. Onları biz kaldırmadık zaman ve zamanın kabullendiği kılık kıyafet kaldırdı. Kasıklarına kadar bacakları görünen, elinde fosur fosur sigarasını içen bir kadının karşısında redingotunu iliklemiş kaloş potinli bir adam nasıl oturur?

Sonra bu kıyafetle itişe kakışa tramvaya nasıl binilir? Binilir ama redingotun eteklerini feda etmek şarttır.

Vaktiyle kadın elbisenin altına en aşağı dört renk eteklik giyerdi. Göğsünü balkon gibi ileriye sürecek cenderelere sokardı, sokakta uzun şemsiyesiyle eteklerini toplayıp yürüyebildiği zaman onda yeni emeklemeden kurtulan bir çocuk hali vardı.

Bir erkeğin yardımı olmadıkça arabaya binemez, arabadan inemez, kaldırımdan yürüyemezdi.

Biz redingotlu ve kaloşlu idik ama, onlar da bu haldeydi.

Elbise ikimizi de sarmış sarmalamış aceze haline getirmişti.

Kadın, bu meseleyi halletti. Bir karış kumaşla vücudünü iştiha arttırıcı hale koyarak sere serpen aldı yürüdü.

Biz erkekler ne yapacağımızı bilmiyoruz.

Hâlâ elbise esiri olmakta devam eyliyoruz!

Maden Tetkik ve Arama İdaresi Raman dağında bir şeyler arıyor!

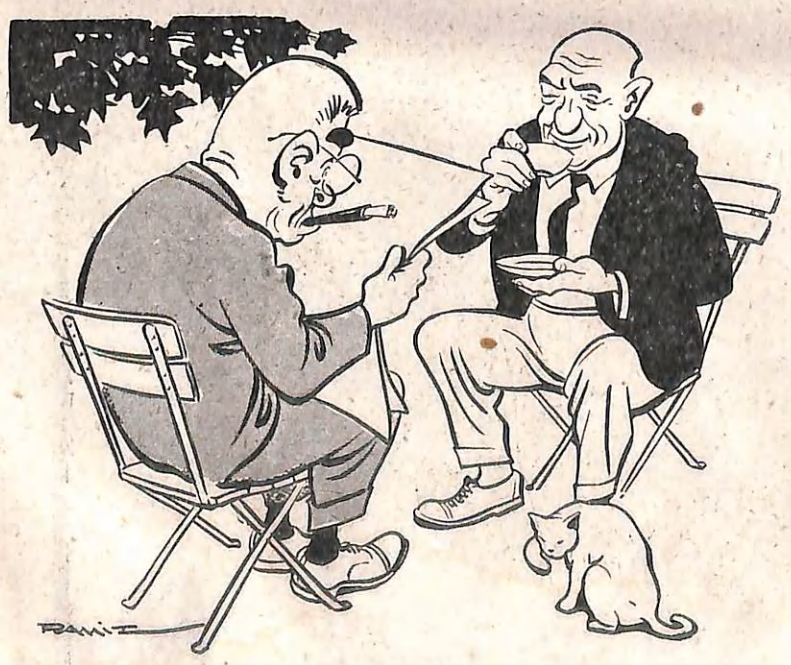

— Önümüzdeki ay şeker bir kilo verilecekmiş, geçen sefer neden bir buçuk kilo verdiler?!

— O, bir parmak baldı!

UZAKLIKLAR

Vaktâ ki gönül yâr-ı dil-ârâdan uzaktır
Hem yâr-ü hem agyâr ile gavgadan uzaktır

★

Vâdî-i sükût içre gezer gölge misâli
Bülbül gibidir gonce-i ra'nâdan uzaktır

★

Mevzû-i mekal olmaya lâyık nice sîmâ
Bir cilve-i takdîr ile dünyâdan uzaktır

★

Var haylice üstâd ki emsâli misillû
Âsârı değil kendisi imlâdan uzaktır

★

Gördük nice kaplan şu beyâbân-ı edebde
İnsan gibi bir zevk-i temâşâdan uzkatır.

★

Fırsat bulamaz varmak için bürc-i kemâle
Bir şâir-i nevreste ki Yahyâdan uzaktır

★

Bir sayha-i âhen sezilir Tahtakılıçtan
Vardır nice ünvan ki müsemmâdan uzaktır

★

Üstâd-ı melâiktir emîn ol ki Potoğlu
Zâhirde bugün cennet-i ülyâdan uzaktır

★

Bingül gibi yüksekte gezer takma kanatla
Cennet kuşudur hayf ki Mevlâdan uzaktır

★

Bir kuş daha vardır ki bilenler Saka derler
Kanûna ses uydursa da da'vâdan uzaktır

★

Her baykuşa bir pençe salan bir Doğanım var
Bostanlar o yüzden kara kargadan uzaktır

★

Herkes didinir servet ü ikbâl emeliyle
Allaha şükür gönlüm o sevdâdan uzaktır

★

Mi'dem gibi hâbım da huzûrum da yerinde
Mes'ûd ona derler ki bu şekvâdan uzaktır

★

Olmuş yine me'vâyı Ozan Ankara şehri
Hoş beldedir ammâ leb-i deryâdan uzaktır.

DELİ OZAN

— Başımın iki yanında bir şeyler hissediyorum..
— Aldırma, senin yaşında plâja gelenlerin başına gelen şeydir!

Plâjlarda alaminüt yemek: Piliç kızartması!

— Vandaki yolsuzluk için tahkikat açılmasını Fırka Grupu niçin menetmiş?.

— Dedikoduya yol açılmasın diye!

Duymadıklarımız

Ulunay'dan:

Sultan İkinci Abdülhamid, gayet dindar ve musalli bir zattı. Bütün saltanatı müddetince devairde, mekteplerde, büyük konaklarda cemaatle namaz kılınır, kendisi de beş vaktine beş katardı.

Ramazanda huzur dersinde hazır bulunur ve kanapenin üzerinde iki dizüstü çökerek, oturuş tarzını değiştirmeden bu vaziyette saatlerce kalırdı. Huzur derslerinde vükelâ da bulunur,içlerinden bünyece zayıf olanlar da ayni vaziyette diz çökerek otururlar fakat şişman paşalar diz çökeceğiz diye müthiş bir azap çekerlerdi.

Bir gün pek uzun süren bir huzur dersinde vükelânın en şişmanı olan serasker Rıza Paşa da bulunur. Ders bitip hükümdar ayağa kalkınca bütün hazır bulunanlar da ayağa kalkar.. Fakat Rıza Paşanın ayağı uyuştuğu için kalkamaz ve düşeceğini anlayınca yanıbaşında bulunan büyük bir vazoya can havliyle sarılır. Müthiş bir gümbürtü ile ikisi birden yuvarlanır... Vazo parça parça olur. Mabeyinciler, yaverler koşarlar. Paşayı kaldırırlar.

Padişah, hafif tebessüm eder; Paşanın namaza devam etmediğini telmih ederek:

— Paşalar, der, diz çökmeğe alışmamışlar!

★ ★

Sultan Abdülhamidin son derece zeki, fakat vehham ve cahil olduğunda şüphe yoktur. Bu menkıbeyi bizzat Reşit Mümtaz Paşadan dinledim.

«Ekmeği kırk paradan kırk beş paraya, tuzu da yirmi paradan yirmi beş paraya çıkardık. Ve Padişaha arzettik; hemen o akşam saraya çağrıldım; huzura çıktım.

— Buyurun paşa... Oturun! dedi. Yerle selâmladım ve yine ayakta durdum.

— Buyurun... Oturun! dedi. Yine oturmadım. O zaman:

— Oturun! dedi. El emrü fevkal edeb...

Bu söz üzerine oturdum. Ağır ağır irade etti:

— Ekmek kırk para olacak, tuz da yirmi beş para değil on beş paraya inecek; ne yaparsanız yapın... Bir çaresini bulun..

İrade, yerine getirildi.

Sultan Abdülhamidin bana oturmağı irade ettiği zaman orada «emir, edeb kaidelerinin üstündedir.» manasına gelen arapça cümleyi kullanması yanlıştı. Zira bunu söylemek ona değil bana düşerdi. O, bana «Otur!» diyecek; ben de «Emir, edebin fevkindedir.» sözüyle kendimi mazur göstererek oturacaktım. Fakat haddin varsa bunu anlat!..

Muhtar Tektaş'tan:

Edirne Valisi İzzet Paşa gayet zeki ve acip halli bir adamdır. Bilhassa herkese «inandı teres» demesi meşhurdur.

İzzet Paşa bir gün, Sultan İkinci Abdülhamidin huzuruna girer. Padişah kendisine iltifatta bulunur; ondan sonra birden bire:

— Paşa! der, siz herkese teres dermişsiniz. Öyle mi?

İzzet Paşa:

— Efendimize, der, bunu hangi teres söyledi?

★ ★

İzzet Paşa Edirnede bulunduğu sırada aslen Erineli ve ufak tefek bir adam olan müddeiumumî ve iriyarı olan alay beyini pek sever ve her ikisi de nüktedan olan bu iki zatın sarakalarından hoşlanırmış.

Bir gün sağında müddeiumumî, solunda alay beyi olduğu halde kaleden caddeyi seyrederken Edirnenin (üçü) adlı ufacık merkeplerin bir arabayı çektiklerini gör.

Alay beyi:

— Dikkat buyuruluyor mu? Paşam! der. Buranın eşekleri ufak tefek uyor.

İzzet pa ikisinin ortasından hemen çe lerek Edirneli ve ufak tefek lan müddeiumumiye:

— Ba Müddeiumumî bey, alay be ne diyor?

Müd eiumumî:

— uydum efendim, der. Burada şeklerin irileri de vardır am aşradan gelir,

"Ney,, imle ben...

Önce sen kalbimi çeldin düdüğüm;
Şu garip ömrümü aldın düdüğüm,
Öyle bir âleme daldın düdüğüm:
Başımı, dertlere saldın düdüğüm.

Her işinde, yaya kaldın düdüğüm;
Sen, ezelden mi (Dral) dın düdüğüm?..

Senelerce, sana, verdim de emek,
Tüketip bunca zaman, hayli yürek:
Yemedim, uğruna, günlerce yemek.
Bana, en sonunda mükâfat bu demek?

Nazarımda, çok ufaldın düdüğüm;
Sen, ezelden mi (Dral) dın düdüğüm?..

Hani, ulvî geçinen bir sazdın?
İşvebazdın, güzelim, pür nazdın.
Dudağımdan, sen hiç ayrılmazdın;
Gece, gündüz, buseden yılmazdın...

Kahpe bir kız gibi, maldın düdüğüm;
Sen, ezelden mi (Dral) dın düdüğüm?..

Sana, olmuştu da âlem, hani yar:
Ötüyordun, düdüğüm, leyl-ü nihar,
Dut yemiş bülbüle döndün bu bahar...
Neye sustun? A canım! Söyle ne var?

Bindiğim tek kuru daldın düdüğüm;
Sen, ezelden mi (Dral) dın düdüğüm?..

Tuttuğun zer, oluyor şimdi bakır;
Deseler: «(Ney), sazın üstünde şakır.»
Almıyor, bir pula, vallahi (Çakır)...
Kime gitsen, o diyor: «Boynunu kır.»

Bilirim, gayri bunaldın düdüğüm;
Sen, ezelden mi (Dral) dın düdüğüm?..

Suç senin; kimseye eğdin mi ki baş?
Ama yokmuş - ne çıkar - evde hiç aş.
Zannedip, kendini, kıymetli kumaş;
Ne traş dinledin, ettin ne traş...

Sanki evvelce, kraldın düdüğüm;
Sen, ezelden mi (Dral) dın düdüğüm?..

Edebiyata girip, hayli zaman
Şairin kalbine oldun halecan.
Üstüne, titredi her lâhza cihan...
Buna, sen ol da yerimde, gel inan.

O zaman, belki masaldın düdüğüm;
Sen, ezelden mi (Dral) dın düdüğüm?..

Musiki bürcüne, sen ki mahtın,
Tekkede aşka giden rahdın;
Âşıkın gönlüne girmiş, ahtın...
Seni, ben sevdiğim anda şahtın.

Neye sen, böyle kısaldın düdüğüm?
Sen, ezelden mi (Dral) dın düdüğüm?..

Tüketip durmada, beyhude nefes,
(Gavsiyâ) gel, uzun etme, lâfı kes.
Çıkmasın gayri (ney) inden dahi ses...
Senden, heyhat!.. Kaçıyorlar herkes:

Her işinde, yaya kaldın düdüğüm;
Sen, ezelden mi (Dral) dın düdüğüm?..

Neyzen: **Gavsi Baykara**

— *Köyünüzde sinema yok, tiyatro yok, radyo yok, peki ne ile avunuyorsunuz?*
— *Arada sırada büyükler gelip nutuk veriyorlar ya!*

— *Bu eski zaman köşkünde bir gün bile oturulmaz,*
— *Aman karıcığım, öyle ise hemen tutalım, gece yatısı misafirlerinden kurtuluruz!*

Bana göre:

DERTLİ

Yazan :
Hamdi VAROĞLU

Bir elinde terden sırılsıklam bir mendil, göğüs bağır açık yüzü kıpkırmızı,, Bilecik rampasını tırmanmağa uğraşan Ankara ekspresinin lokomotifi gibi tıslaya tıslaya Babıâli yokuşunu çıkıyordu.

Bir kitapçı dükkânının önünde karşılaştık. Yüzü tasalı, bakışları mahzun, hali perişandı.

— Nereye böyle? diye sordum.

Taşmak için bahane arıyor olmalı ki, hemen dert yanmağa başladı.

— Ev arıyorum, birader, ev. Babıâli yokuşunda ev aranır mı? diyeceksin. Aranır. «Nefsimde tecrübeyle inan söylerim sana» şimdi İstanbulun her tarafı ev. İstanbul halkı da iki sınıfa ayrıldı. Bir kısmı, kiracısını çıkarıp yerine ganice hava parasiyle başka kiracı oturtmak için kanunun satırları arasında köstebek gibi sinsi sinsi dolaşan, mahkeme kapılarını aşındıran irat sahipleri; öteki kısmı, başını soktuğu dam altında kalabilmek için Hakka sığınmaktan başka çare bulamıyan kiracılar. Şu yokuştan inen, çıkan kalabalığı görüyorsun ya! Şuracıkta, Amerikadaki anketçi Gallup'-varî bir soruşturma yapsam, bu iddiamın doğruluğu hemen meydana çıkar. Ben, işte bu ikinci kısma dahilim. Biliyorsun ya, çatı katından bodrumuna kadar tıklım tıklım dolu bir apartımanda oturuyordum. Ev sahipleri remil mi atıyorlar, istihareye mi yatıp karar veriyorlar bilmem, akıllarına hangi kiracı eserse, ona kancayı takıveriyorlar. Bizimki de reyini bana verdi. Zahir, binanın içinde, en elverişli ihraç malı benmişim. Bu zamanda, kiracılık, meğer hukuk talebeliği gibi bir şey olmuş. Bilmiyordum. Kanunun maddelerini bir avukat gibi ezberine almadınsa yandın. Kimi görsem «A birader, diyor, sen de amma lâkayıt adamsın! Madem ki kiracısın, kanunun maddelerini bir kere okusana! Bak, ev sahibi - kiracı diye kanun var. Ver yirmi beş kuruş, al bir tane, oku, ona göre adımını at! Vaktiyle böyle yapsaydın başına bu kaza gelmezdi.»

Hakları var. Şimdi aklım başıma geldi.. Kiracılık imtihanında dönünce, külâhımı önüme koyup bir düşündüm. Bu şehirde yaşıyabilmek için, sahiden de derin bir hukuk bilgisine ihtiyaç olduğunu anladım. «Kahır yüzünden lütuf» derler ya; belki de, fare ölüsü gibi kuyruğumdan tutup beni sokağa atanlar sayesinde yüklüce bir para kazanırım. «Şehirli neler bilmelidir?» diye bir kitap yazmağa karar verdim. Bu kitabın, sayısını henüz tayin etmediğim bir çok fasılları olacak. Başta, kendi tecrübelerimin mahsulünü de ilâve edip bütün elâstikliği ile izahını yapacağım ev sahibi-kiracı münasebetleri, yani münasebetsizlikleri bulunacak. Onun arkasından, bakkal, çakkal ve müşteri münasebetlerine dair bir fasıl. Sonra, şoför ve müşteri münasebetleri faslı. Arkasından, tramvay biletçisi ve yolcu münasebetleri faslı gelecek. Bunların hepsi, İstanbulunun bütün gavamiziyle bilmeğe mecbur olduğu şeyler. Malûm ya, durmadan ilerliyen medeniyete ayak uydurdukça, Amerikanvarî yaşamağa her gün biraz daha alıştıkça, yirmi dört saat evvelki hayat tarzı, yirmi dört saat sonra eskiyor, alaturka oluveriyor. Kitabımda daha ne fasıllar var, ne fasıllar! «Yaşlılar, saçı bitmedik nevzadın karşısında nasıl elpençe divan durmalıdır» faslından tut da, «Yakası açılmadık küfüre teşekkür etmenin envaı» faslına kadar hepsi mevcut. Sonra, eski Mecelle kaideleri gibi, kat'i, değişmez, muhkem ana kaideler var ki, onları da bir araya topladım. Eski tâbirle «mektûb» bir hale getirdim. Bunları okuyup mucibince amel ede ede, gelecek nesiller bana hayır dua okuyacaklar. Bir iki misal söyliyeyim de fikir edin.

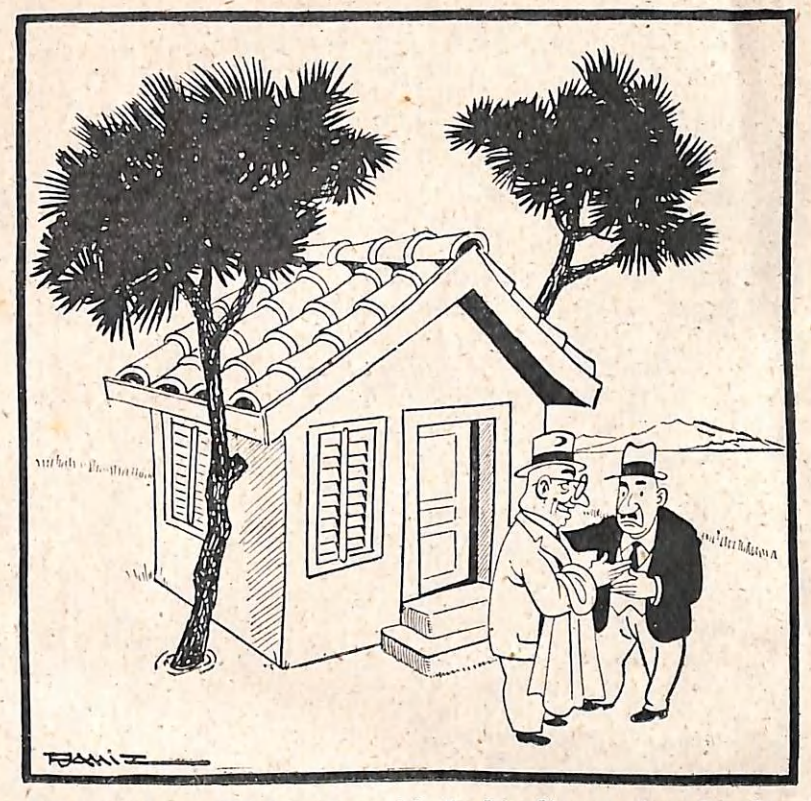

Ev sahibi — Köşkümü yazlık üç bin liraya size kiralamakla Adada oturmaktan mahrum kalacağım..

Kiracı — Üzülme, ben de bu fedakârlığına karşı Millî Korunmaya haber veririm. Seni İmralı adasına gönderirler!

1 — Mülkiyette esas, tahliyedir. 2 — Kiracı, akla estikçe sokakta terkolunur. 3 — Hava, para ile alınıp satılır. 4 — Sokak mahalle çocuklarının, seyyar satıcıların, sokak köpeklerinin ve nakil vasıtalarının bil irs vel istihkak malıdır. 5 — Esnafta insaf aranmaz. 6 — Kazıklananların feryadı mesmu değildir. 7 — Bazı ahvalde sükût iz'andan gelir. 8 — Şehirde rahat aranmaz. Bunların, şartları da var, tabiî. Ama şimdi uzun sürer. Kitap yakında çıkacak, sana bir tane hediye ederim, okursun.

Biraz sustu, sırılsıklam mendiliyle yüzünü, sonra göğsünü kurulamağa yeltendi, yelpazelendi, devam etti.

— Hasılı, mal sahibinin aklına öyle estiği için, beni kapı dışarı etti. Şimdi, semt semt, sokak sokak, başımı sokacak dam altı arıyorum. Meğer bu işte de ben pek cahilmişim. Hani ev sahipleri anasının nikâhını ister gibi hava parası istiyorlar deniyordu ya! Yalanmış a birader! Katiyen yalan, iftira, garazkârlık. İki elim yanıma gelecek. Bu kadar ev gezdim, bir tek ev sahibi çıkıp da şu kadar hava parası isterim demedi.

Kirası yüz elli lira olan on tane eve baktım. Sahipleri, pek pek, üç seneliğini peşin istiyorlar. Eh, peşin alınca da, kontratı 150 liradan yapıp fazla pul yapıştırmağa ne lüzum var, değil mi? Meselâ kırk lira deyiveriyorlar, her iki tarafa da kolaylık. Bunun hava neresinde? Senin anlıyacağın, şimdilik, vergi tahrir memuru gibi, kapı kapı dolaşmaktayım. Bereket evin eşyasını koyacak yer buldum. Koltuk, kanape nev'inden öteberi, zaten tamire muhtaçtı, onları yorgancıya bıraktım. Tahta eşya da cilâ istiyordu, onlar da cilâcıya gitti. Halılar kirlenmişti, yıkatmaya verdim. Mutfak takımiyle yataklar filân bir ahbabın evinde duruyor. Bizim refikanın zaten bir parça tedaviye ihtiyacı vardı, onu da Cerrahpaşaya yatırdım...

— Şimdi nereye gidiyorsun?

— Doktor Fahri Celâli göreceğim. Bakalım, Bakırköydeki meri'yül hatırlar koğuşunda boş yer varsa, büsbütün zıvanadan çıkmadan, şu zedelenen aklımı beş on gün kalafata çektireceğim. Haydi Allahaısmarladık.

Çömezin Röportajları:

103

Eskiler, Yeniler

Çizen: RAMİZ

Çömez — Satışlar nasıl meslekdaş?
Gazeteci — Eskiden okuyucular bizim gazeteleri okurlardı, şimdi tramvaylarda birbirinin gazetesini okuyorlar !

Çömez — Sen ne dersin çöpçü dayı?
Çöpçü — Eskiden sokakları biz süpürürdük, şimdi yeni moda etekli bayanlar süpürüyor !

Çömez — Eski ile yeni hakkında fikrin ne?
Çömez — Eskiden bir işe yeni başlayan çıraklara çömez denirdi, şimdi üstad deniyor!

Çömez — Eski ile yeni hakkında fikrin ne?
Kılefteci — Eskiden eline maymuncuk geçen hırsızlık ederdi, şimdi eline fırsat geçen ediyor !

Çömez — Ya sen?
Hokkabaz — Eskiden marifetleri el çabukluğiyle biz yapardık, şimdi fırka grupları yapıyor !

Çömez — Nasıl kim kimi yoluyor?
Tavukçu — Eskiden tavukları biz yolardık, şimdi manifaturacılar yoluyorlar!

Çömez — Yine kesiyor musun?
Oduncu — Eskiden ağaçları biz keserdik, şimdi otomobil sahipleri kesiyorlar!

Çömez — Köylere çıkacak mısın?
Softa — Eskiden ramazana doğru köy köy cerre biz çıkardık, şimdi parti başkanları çıkıyor!

Hikâye

Dolap

Yazan
HAVA

Mecdinin nişanı bozulmuş diye haber aldığımız zaman hep hayretler içinde kalmıştık.

Başta biz arkadaşları olmak üzere, buna hiç kimse ihtimal veremiyordu.

Bu ayrılma sebebi bir sır olarak kaldı. Aradan aylar geçti. Selmanın, başka bir gençle nişanlandığını işittik. Sonra, eski hâdise yavaş yavaş unutuldu.

Derken, bir kaç gün evvel, yolda Mecdi ile karşılaştım. Nişan bozulduktan birkaç gün sonra çıktığı seyahatten henüz dönmüştü. Biraz hoş beşten sonra, depreşen merakımı gidermek için hemen sordum:

— Kuzum Mecdi, Selma ile nişanınız niçin öyle birdenbire bozuldu?

— Sebep, öyle tahmin ettiğin gibi mühim değil. Yani başkaları için mühim değil.

Anlatayım da sen hükmünü ver. Selmalar, yazlığa gitmişlerdi, biliyorsun. nikâhımız ve düğünümüz de orada olacaktı, Kozyatağındaki köşkte.

Koyu gölgeli ağaçların altında, Selma ile beraber geçirdiğim on beş günlük yaz nişanlılığı, ömrüm oldukça unutamıyacağım tatlı bir hatıradır.

Mecdi, bir kere daha içini çekti, gözleri bir müddet daldı, sonra devam etti:

Nikâhımıza yirmi gün kalmıştı. Bir gün köşkte aile meclisi gibi bir şey kurulmuştu. Nikâha ve düğüne dair teferruat üzerinde konuşuluyordu. Selma, ben, annesi, babası, aileden birkaç kişi hep oradaydık. Bir aralık, püften bir sebeple, Selma ile aramızda münakaşa çıktı. Ben münakaşayı sevmem. Hele, çocukça bahisler üzerinde olursa, hemen karşımdakine hak verir, keserim. Ama, bu sefer öyle olmadı. Hani, bir kedi hikâyesi vardır. Adam, kazaklığını isbat etmek için, evlendiği gece, bir kedi yakalamış, iki bacağından tutunca cart diye ayırmış. Benim de zahir, müstakbel kazaklığımı o günden prova edeceğim tuttu.

Yatak odasına alınacak mobilyanın rengini ve şeklini münakaşa ediyorduk.

O inat etti, ben inat ettim,

Selma:

— Yatak odası kadınındır. Orada, onun zevki hâkim olur. Sen kendi odanı, kendi bildiğin gibi döşeyebilirsin. Fakat bana karışmağa hakkın yoktur, iddiasındaydı. Ben ise:

— Evde her şeye erkek hâkimdir, diyordum.

Selma da, her kadın gibiydi. Peşinden koşunca kaçan, kaçınca kovalıyan bir gölge; boynun kıldan ince ise kılıçlaşan, sen kılıç olunca kıl kesilen bir mahlûk. Ogüne kadar, solmasından korktuğum bir çiçek gibi, korka korka kokladığım nişanlımın, yarın genzime kaçmak istidadında olduğunu, bu münakaşa bana birdenbire anlattığı için, daha ilk oturumda sözümü üstün getirmek istiyordum.

Birdenbire ayağa kalktım. Masaya bir yumruk indirdim. Önümü ilikledim. Kabil olduğu kadar azametli bir tavır takındım.

— Bana bakın Selma hanım! dedim. benim sözüme ne zaman kıymet verirseniz, sizinle o zaman konuşuruz. Bu kararınızı verin ve bana haber gönderin. Ben şimdi gidiyorum. Allahaısmarladık.

Ayni azametli tavırla, asker kadar sert bir dönüşle, yürüdüm. Kapıyı cart diye açtım, çıktım, küt diye kapadım.

İşte bütün facia bu noktadadır, iyi dinle.

Köşkün dahilî taksimatı karışıktı. Her odada yükler ve dolaplar. Bu yüklerin kapıları kimbilir nasıl bir mimarî icabı olarak, oda kapıları büyüklüğünde ve onların tıpkısı. O gün toplandığımız salona da ilk defa girmiştim.

Kemali azametle yürüyüp şiddetle açtığım kapı, meğer oda kapısı değil, yük kapısıymış. Odadan çıkıyorum zanniyle, yüke girmişim.

Hışımla girdiğim yükün kapısını kapayıp birdenbire zifiri karanlıkta kalır kalmaz işi anladım. Salonda, önce derin bir sessizlik oldu, hemen arkasından, mecliste hazır buulnanların hep birden koyverdikleri müstehzi kahkaha kulaklarımı çınlattı.

Kahkahalar, bir müddet devam etti, sonra kesildi. Ben, olduğum yerde, ayakta, ne yapacağımı bilemez bir halde, asırlar kadar uzun gelen bir müddet bekledim. Kapıyı tekrar açıp dışarıya çıkamıyordum. Oradakilerle yüz yüze gelecek halim kalmamıştı.

Derken, odada bir takım ayak sesleri oldu. Salonun kapısı açıldı, tekrar kapandı. Her taraf derin bir sessizliğe gömüldü. Kulak verdim. İçerinin bu sessizliği, herkesin, beni daha fazla mahcup etmemek için çekilip gittiğini anlatıyordu.

Yükün kapısını yavaşça araladım, baktım, hakikaten kimseler yoktu. Çıktım, merdivenleri dörder dörder inerek köşkten kaçtım.

Kazaklığımı, daha ilk tecrübede böyle yüzüme gözüme bulaştırdıktan sonra, artık Selmanın yüzüne bakamazdım. Hem, daha nişanlı iken, kendi ayağımla dolaba girişim bana pek fali hayır gibi gözükmedi. Ertesi gün, nişan yüzüğünü geri gönderdim.

— *Bizim zamanımızda, bir kadının elinin içini bir erkeğe göstermesi günahtı..*
— *Merak etme anne, ben de ellerimi saklıyorum!*

FIKRALAR

AKLI EVVEL

İmtihanlarda talebenin bazan ne cevherler yumurtladığına misal olarak şunu anlatıyordu:

— Geçen gün riyaziye imtihanında bir talebeye şöyle bir sual sorduk: ««Bir tarlayı yirmi rençberin iki saatte biçtiği görülmüştür. Acaba on beş işçi ayni tarlayı ne kadar zamanda biçer?» Talebe derhal şu cevabı verdi: «O tarla daha evvel biçildiğine göre, on beş işçi başka tarlayı biçse daha iyi olur.»

SAFAK ATMIŞ!

Radyo baş spikeri Hikmet Münir Ebecioğlu, ayni apartımanda üst katta oturan ahbabına sordu:

— Neydi o dün gece sizdeki gürültü, birader? Yoksa radyoyu mu açık bırakmıssınız?

Dertli komşu içini çekti:

— Hayır, azizim. Karımla karşılıklı münakaşa ettik. Fakat konuşma sırası tam bana geldiği sırada sabah oldu..

DEĞİŞİKLİK

Ahmet Emin Yalman, Avrupa seyahatinden yeni dönmüştü. Arkadaşları:

— E, ne var, ne yok, bakalım? diye sordular. Avrupada harpten evvelkine nazaran büyük bir değişiklik var mı?

Yalman ,dudak büktü:

— Fazla bir değişiklik görmedim, dedi. Yalnız, eskiden parklarda «çimenlere basmayınız» yazardı, şimdi «çimenleri yemeyiniz» diye yazmışlar.

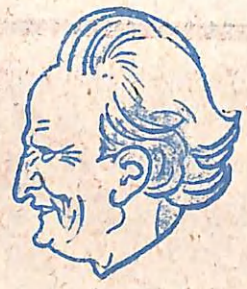

UĞURSUZLUK

On üç rakamının uğursuzluğundan bahsediliyordu. Biri:

— Ben öyle şeylere inanmam! dedi.

Çallı İbrahim hüzünlü bir tavırla başını salladı:

— Eskiden ben de inanmazdım ama, şimdi inanıyorum. Bakın bir gün ne oldu: Geçen yaz Tarabyada içiyorduk. Masada on iki kişi vardı, ben de on üçüncüydüm.

— Peki, başına bir felâket mi geldi? diye sordular.

Çallı, cevap verdi:

— Evet: Paraları ben verdimdi!

MUKAYESE

Evlilikten, bekârlıktan söz açılmıştı.

Müze Müdürü Tahsin Öz:

— Bekâr bir adamla evli bir adam arasında ne fark vardır, bilir misiniz? diye sordu.

— Hayır, dediler.

Tahsin Öz de anlattı :

— Bekâr adamın gömleğinde düğme yoktur. Evli adamda böyle bir dert olmaz: Çünkü arkasına giyecek gömleği yoktur.

MATEM

Kemal Salih Sel, lokantaya girdi, pirzola istedi. Biraz sonra önüne bir tabak içinde iki tane kömür parçası gelince hayretle grasona bağırdı:

— Baksana! Nedir bu böyle? Yanmış, simsiyah olmuş!

Garson:

— Evet, pasam, dedi. Maksus yaktık: Dün aşçımız öldü, matemdeyiz...

PAY

Abraham, yolda doktor Mişonu yakasından tutup bir kenara çekti:

— İşittim ki Moizin küçük oğlusunu tedavi ediyormuşsun. Öyle mi?

— Evet. Ne olacak?

— İyi de para alıyor muşsun. Öyle mi?

— Evet. Fakat hakkım. Yarası çok ağır...

Abraham, doktorun kulağına eğildi:

— İstediğin kadar para al, onda gözüm yok. Fakat unutma ki Moizin oğlusunu bu hale benim oğlusu koydu!

TAMİR

Arkadaşı evindeki radyosunu methediyordu:

— Alalı on sene oldu, bir kere olsun tamir parası vermedim..

Büyükdere Meyva İslâh İstasyonu Müdürü İbrahim, güleрek başını salladı:

— Biliyorum, dedi. Radyonu tamir eden adam da bana öyle söyledi...

ÇARE

Asistanı, diş tabibi Bedri Gürsoy'un odasından içeri telâşla girdi:

— Çenesinin röntgeni alınacak kadın bir türlü susmuyor, hocam, dedi. Çenesi rahat durmayınca resmini çekemeyiz ki..

Bedri Gürsoy, başını kitaplarından kaldırmadan cevap verdi:

— Filmini çekin!

KEYİF

Ankaranın meşhur siması Nalbantoğlu Hıfzı aylâk bir gence nasihat veriyordu.

— Boş oturmak olmaz, oğlum. Çalış.

Delikanlı omuz silkti:

— Çalışıp da ne olacak?

— Ne olacak var mı! Para kazanırsın!

— Para kazanıp da ne olacak?

— Allah Allah! Bir kısmını yersin, bir kısmını da biriktirirsin.

— Biriktirip de ne olacak?

— İhtiyarlığında bir kenara çekilir keyfine bakarsın!

Aylâk genç güldü:

—Ben daha şimdiden keyfime bakıyorum amca!

FİKİR

Uzun bir münakaşadan sonra hiç bir neticeye varamamışlardı. Arkadaşı elini sıkıp ayrılırken:

— Fikir bakımından birbirimizin aksiyiz, birader, dedi.

Gümrük ve Tekel Bakanı Emin Erişirgil, arkadaşının elini hararetle sıkarken:

— Doğru, diye cevap verdi. Bende var, sende yok.

SAYI : 103

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden:
RAMİZ GÖKÇE
Basıldığı yer:
Cumhuriyet Matbaası - İstanbul

TOMBUL TEYZE

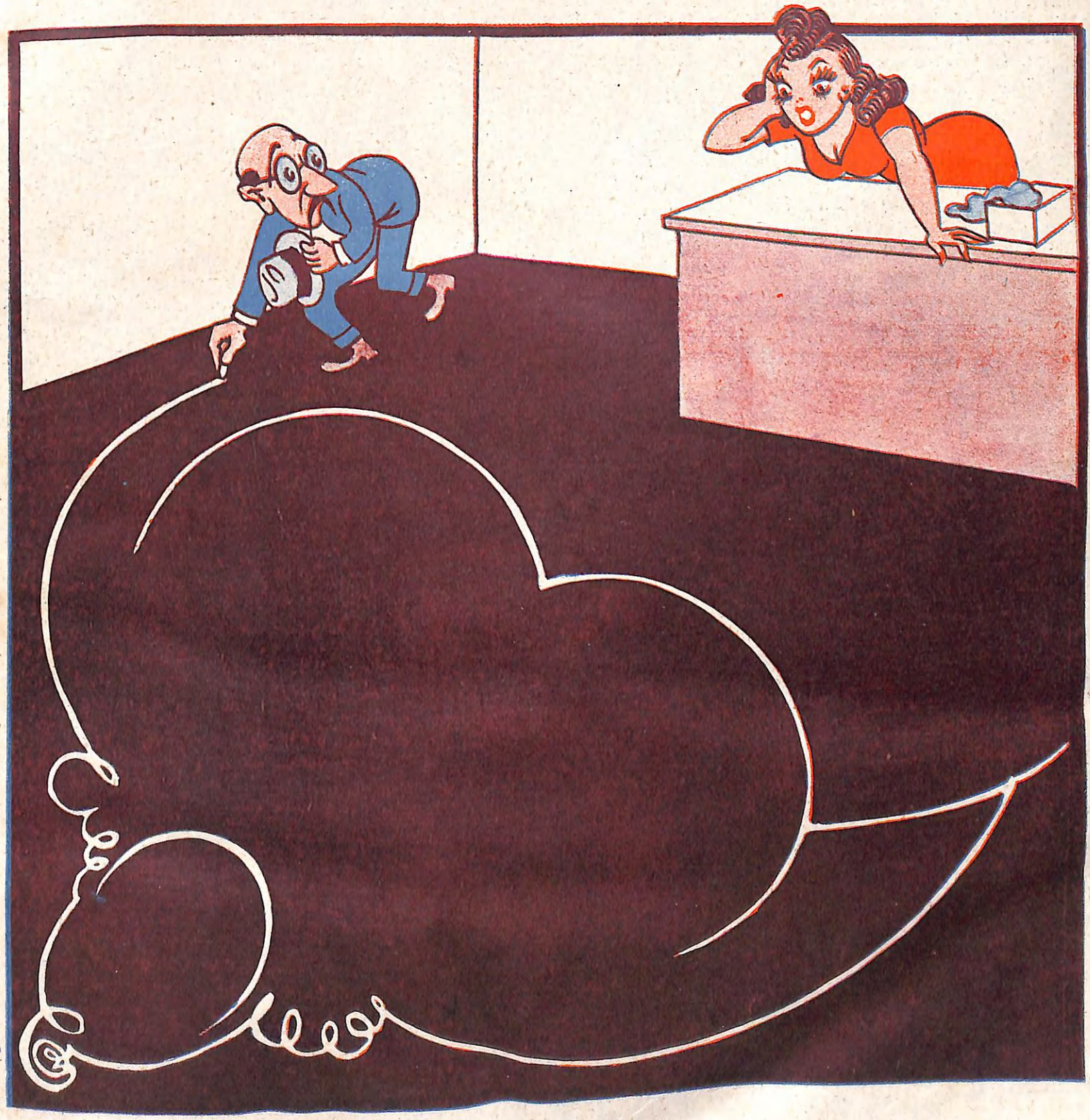

— *Ne yapiyorsun vire müsyü, yol asilazak?*
— *Hayır matmazel, karıma bir deniz mayosu alacağım. ölçüsünü çiziyorum!*

T.T POSTASI

Tunceli: İn'am Çetelioğlu.

S — Teyze,

Size karşı içten olan bağlılığım beni yine şu ricayı yapmak zorunda bıraktı. Mecmuayı alır almaz ilk işim gül çehreli teyzemi ziyaret eylemek ve o günkü vaziyetini tetkik etmek olur. Son sayıda sizi daracık bir minare şerefesinde görünce bir tehlikeyle karşılaşmanız korkusundan yüreğim durur gibi oldu. Gel sen bu tombul vücudunu alamıyacak yuvalara girmeden vazgeç de hayatın üzerinde titreyen okuyucularını üzüp durma, ne olur?

Sıska Dayı her delik deşiğe sığabilecek teşekkülde olduğu için bu gibi tehlikeli paradilere onu çıkarıp kendin vücudunu alabilecek yerleri seç ki biz de üzüntülerimizi beyanla sizi taciz etmiş olmıyalım. Saygı ve sevgiler.

C — Sevgili okuyucum. İstanbul sokaklarının yeni halini görsen, minare şerefesinin en tehlikesiz yer olduğunu teslim eder, ve benim için üzüntüye düşmezdiniz. Selâmlar.